

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. X. Præsentia sacramentalis non supponit simpliciter necessario
existentiam, seu modum existendi naturalem; proinde potuit Christus
priùs sacramentaliter existere, quàm circumscriptivè, priùs ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

CONCLUSIO X.

Præsentia sacramentalis non supponit simpliciter necessariò existentiam, seu modum existendi naturalem; proinde potuit Christus priùs sacramentaliter existere, quàm circumscriptivè, priùs in Sacramento, quàm in Virginis utero.

Nota ex Scoto 4. dist. 10. q. 4. n. 4. duplicem esse necessitatem, unam simpliciter & absolutam, quando videlicet ex positione antecedentis simpliciter necessariò sequitur consequens; aliam verò secundùm quid, quando sequitur ex suppositione, hoc est, supposità existentia subiecti consequentis.

De prima necessitate loquitur Conclusio, ut patet ex ejus verbis, illamque negat Doctor loco citato inter præsentiam sacramentalem, id est, modum existendi indivisibilem, & præsentiam naturalem, id est, modum existendi quantitativum: Non est, inquit; simpliciter necessitas, quòd si sub modo naturali habet partes & proprietates (Corpus Christi) quòd habeat eandem sub modo sacramentali.

Probatio est evidens: Quia post resurrectionem non erit Eucharistia, nec etiam Corpus Christi habebit sub isto modo proprietates seu passiones: & tamen tunc Corpus Christi sub modo essendi naturali habebit ista.

Consimiliter: Non est simpliciter necessitas è converso, scilicet quòd non sequitur simpliciter necessariò, si Corpus habet istas partes & proprietates sub modo sacramentali, quòd propter hoc eas habeat sub existentia naturali.

Probat: Quando existentia aliqua est indifferens ad duos modos, sicut potest simpliciter haberi sub uno modo, sic & sub alio, sed existentia Corporis Christi simpliciter seu realiter indifferens est ad istos duos modos, scilicet naturalem & sacramentalem: ergo potest haberi sub isto modo, licet non sub alio.

Et si arguas cum aliquibus: quia modus sacramentalis dependet à modo naturali: Conteritur (inquit n. 5.) & est ad Conclusionem principalem secunda probatio: Existencia sub modo naturali non est de essentia existentia sub modo sacramentali, nec est eius causa: ergo ista non dependet ab illa; quia nihil dependet ab aliquo, quòd non est de e,ntia eius, nec causa eius.

Prima pars Antecedentis patet: quia res Eucharistia non habet ibi modum existendi naturalem, sicut extensivum; haberet autem, si esset de essentia illius existentia, vel modis existendi, quem ibi habet: quia omne habens aliquid, habet illud, quòd

est de essentia eius. Probatio secunda partis Antecedentis; quia Deus est causa immediata ipsius existentie, scilicet Corporis Christi in Sacramento: ergo Corpus sub naturali existentia non est causa existentia sacramentalis.

Quis huic evidentie contradicit, nisi quem plus delectat defendere quòd sentit, quàm quid sentiendum sit invenire? Nullum sanè video probabile fundamentum hujuscemodi necessariae dependentie seu connexionis inter presentiam sacramentalem & naturalem magis, quàm inter duas presentias naturales; aut duas sacramentales, attentà præcisè naturà rei.

Nam quòd Scotus supra objicit: Eucharistia includit respectum, cujus terminus est existentia corporis modo naturali, facilem ex ipso habet responsonem: Existencia licet sit eadem sub duobus modis, scilicet naturali & sacramentali: tamen non est terminus relationis, que includit in Eucharistia sub modo naturali, sed sub modo disparato.

In quibus verbis, si oculatius introspectantur, inveniuntur tres termini distincti, nempe existentia simpliciter, quæ est subtilitatis, & existentia sub modo naturali, videlicet cum extensione in ordine ad locum per quantitatem, & existentia sub modo sacramentali, quæ est ipsa presentia sacramentalis & inextensa, excludens existentiam modo quantitativo.

Unde probationem continuò subjungens, ait: Eo modo est res contenta in Eucharistia, quò modo est primam signatum huius signi: hæc est enim differentia huius Sacramenti ad alia, quia realiter continet suum primum signatum, ut est suum signatum primum: sed existentia sub modo naturali non continetur hic realiter, imò sub modo alio disparato: ergo &c.

Si hos terminos bene intellexisset Cajetanus, arbitrò planè, quia facile sententia Doctoris nostri, quæ hodie communis est, subseripsisset: nunc autem, quia qui malè percipit, malè respondet, satis infensè in ipsum invehitur, non veritus verbis mox recitatis subnectere 3. parte q. 76. art. 2. Multa alia adfert Scotus, quæ etiam referre pudet, ne tanto tempore in chimeris verset.

Sed Cajetanus, etiam vigilando somnians, cum chimeris à se fabricatis luctatur, putans se Scotum apprehendisse. Nec pudere debet Cajetanum, referre illa, quæ non puduit Doctorem Subtilem invictissimum Theologorum Principem scribere. Et quænam ista? Consule textum, & noli somnia tua apocalypses arbitrari, haud dubito quin omnia reperies relatu dignissima, & rationi etiam maxime consentanea.

Quid ergo? Ex hac (inquit Doct. supra n. 6.) secunda Conclusionem (quæ est eadem cum illa, quam in presenti tractamus) sequitur collateralium: quòd ante incarnationem potuit ita verè Eucharistia fuisse, sicut & nunc, & hoc tam quantum

ut evidenter à Scoto probatur.

257. Satis objectioni, quam sibi proponit Scotus.

Triplex existentia, simpliciter, sub modo naturali, & sub modo sacramentali.

Scotus.

252. Rejicitur censura Cajetani.

253. Potuit Christus priùs sacramentaliter existere, quàm circumscriptivè.

246. Probatur Conclusio.

247. Quis sit necessitas simpliciter & secundùm quid.

De prima necessitate loquitur Conclusio.

Indivisibilitas per se primo ad quantitativum.

hæc probatur ex loco.

nec impossibile ut impossibile existens sit tunc.

248. Differentia inter istos modos naturalem & sacramentalem.

249. Modus sacramentalis non pendet à modo naturali.

250. Modus sacramentalis non pendet à modo naturali.

tionem ad significationem, quam quantum ad rem signatam, & contentam.

Secundum est corollarium: post Incarnationem possit Corpus Christi desinere esse sub modo naturali, & tamen Eucharistia verè maneret, & quantum ad veritatem signi, & quantum ad veritatem signati, & contenti. Proinde potuit Christus prius sacramentaliter existere, quam circumscriptivè; prius in Sacramento, quam in Virginis utero,

Probatur à Scoto.

Quid miramur? Quia si ad Corpus Christi (utor verbis Doctoris) realiter contineri in Eucharistia, non necessario sequitur, Corpus illud habere existentiam modo naturali: ergo primum potuit fieri sine secundo, procedendo sive remanendo post destructionem illius secundi.

Confirmatur ex eodem.

Confirmatur: Vbiunque res temporalis potest habere veram existentiam realem, ibi postquam non fuerit, potest incipere esse simpliciter: sed Corpus Christi potest simpliciter habere existentiam realem sub modo existentia sacramentali: ergo postquam non fuit hoc, potest simpliciter incipere esse: ergo non oportet ad hoc, quod sub hoc modo incipiat esse, quod sub alio modo incipiat etiam esse.

294. Hanc doctrinam amplectitur Suarez, Vaquez & plerique Recentiores.

Hæ sunt chimæ illæ, quas pudet Cajetanum referre; eas tamen, & merito, tamquam doctrinam fundatissimam amplectitur Suarez disp. 48. sect. 2. Vaquez disp. 192. cap. 1. & plerique Recentiores, si loquamur de potentia Dei absoluta, id est, de connexionione ex natura rei, non attentâ institutione Sacramenti, quæ de facto est. Nec video quid opponi possit ab his, qui terminos intelligunt.

Tam impugnat Cajetanus.

Juvat equidem audire Cajetanum: Scito (inquit) dignum admiratione esse, quod cum Scotus supra Corpus Christi verum, quod est in celo, nihil addere ponat esse in hoc Sacramento, nisi respectum extrinsecus advenientem (puta respectum præsentia ad speciem panis) quomodo potuerit etiam fingere, si auferretur Corpus Christi per annihilationem, remanere aliud, etiam per divinam omnipotentiam, quam illum respectum præsentia, Deo illam conservante.

Nam si nihil aliud remaneret nisi dictus respectus, quomodo fingi potest, quod remaneant partes & proprietates Corporis Christi? Et si aliquid aliud, quam ille respectus remanet, oportet quod esse sub Sacramento plus addat supra Corpus Christi, quam illum respectum. Quocirca si conservaretur à Deo respectus ille non conservato Christi Corpore in rerum natura, non esset Corpus Christi sub Sacramento; quemadmodum si conservaretur respectus localis, quo Corpus Christi est in celo, non conservato Corpore Christi, non esset Corpus Christi in celo: aliud quippe est conservari respectus illos extrinsecos, & aliud conservari corpora, quorum sunt.

Magnaque differentia est inter requisita & concomitantia ad verificationem respectuum

tantummodò, & inter requisita & concomitantia ad verificationem denominatorum corporum ab illis respectibus. Ad verificandum liquidem respectum illum conservatum, sufficit quod respectus ipse sit; nec inde sequitur, quod res, quæ denominabatur, amplius denominetur: si enim respectus præsentia solius conservaretur, esset præsentia sine corpore aliquo præsentia, sicut si esse in celo tantum conservaretur, esset esse in loco sine aliquo existente in loco. Et hæc sint dicta ad claritatem doctrinæ, & secundum veritates conditionales, non curando de possibilitate, vel impossibilitate antecedentium & consequentium. Hucusque Cajetanus.

Sed interrogo unum verbum. Ubi Scotus fingit, si auferretur Corpus Christi per annihilationem, remanere aliud per divinam omnipotentiam, quam respectum præsentia? Tua fictio est Cajetane, qui Scoto attribuis, quod numquam cogitavit, imò ejus oppositum docet supra n. 9. ibi: Si verò arguas de desitione, quia si desitio sub modo naturali est desitio simpliciter, nam illa corruptio est corruptio simpliciter, & hoc ubique: quare si non corruptur hic, ergo manet postquam corruptam est.

Respondes, nulla contradictoria sunt de eodem concedenda propter distinctionem istorum modorum essendi. Si ergo loquaris de corruptione, quæ est separatio partis à parte, sicut corporis ab anima, vel forma corporeitatis à materia, si talis corruptio est existentis sub tali modo, est etiam eiusdem sub quocumque modo: alioquin eadem forma simul informaret idem, & non informaret, & per consequens possit Corpus Christi sub modo naturali fieri inanimatum, quoniam fieret sub Sacramento inanimatum, & è converso. Nec etiam resolvitur in materiam separata forma corporeitatis hic, quoniam ibi fieret tale sub modo sacramentali, nec è converso. Vultis rem clarius? Auscultate quod sequitur.

Si loquamur de corruptione partium totali, id est, desitione totius existentis sub isto modo, & sub isto modo, bene possit desinere esse, ut hic, non desinendo esse ibi, & è converso: quia totum possit desinere habere unum modum suæ existentia, retinendo sibi alium modum, sub quorum modorum utroque verè tota ista existentia salvaretur. Neque hic finis.

Ex hoc sequitur corollarium, scilicet quod per corruptionem, quam natura possit facere in Corpore Christi, scilicet separando partem à parte, necesse esset separationem fieri partium huius rei eodem modo hic, & ibi: sed per illam desitionem, quam possit Deus de potentia absoluta facere, non quidem esse rei simpliciter (id est, rem annihilando) sed rei sub isto modo, possit res illa non habere istum modum essendi, & tamen habere illum. Quis non obitupelcat & supra modum admiretur, quod fieri potuerit, ut Cajetanus libros Scoti legerit, nec istud animadverterit?

Præclare animadverit Suarez supra dicens: Præsentia sacramentalis Corporis

295. sed talis fundam.

ut ostendatur et res hic Scotus.

Non potest corpus in diversis locis esse animatum & inanimatum.

Per desitionem totius existentis extinguitur desitio modus, qui est respectus extrinsecus.

Corpus Christi hoc se ad præsentiam inanimatam conservat ad deos spiritus purissimos.

Præsentia sacramentalis Corporis

poris Christi necessariò supponere naturale esse, seu existere Corporis Christi, & ab illo, ut à subjecto, essentialiter pendere: neque oppositum unquam docuit Scotus, quidquid illi falso Cajetanus imponat. Similiter loquitur Vasquez 3. parte disp. 192. cap. 1. ubi sic habet: Cajetanus qu. 76. art. 2. sententiam quamdam absurdam imponit Scoto, eamque acriter & efficaciter impugnat, à mente tamen illius longe distat.

257. Sed quæ causa tanti dissidii inter illos Doctores? Malus utriusque intellectus terminorum; quia unus per esse naturale intelligit esse substantialiale sive reale, alius autem modum existendi quantitativum; de quo utique modo intelligitur Tridentinum sess. 13. cap. 1. dicens: *Nec enim hæc inter se pugnant, ut ipse Salvator noster semper ad dexteram Patris in celis asisidat; iuxta modum existendi naturalem, & multis ubi nominis alis in locis sacramentaliter præsens sua substantiâ nobis adsit.* Illum autem modum naturalem sive quantitativum posse tolli à corpore per omnipotentiam divinam integrâ manente substantiâ ejus sub modo sacramentali; non video quomodo homo alicujus judicii posse negare.

258. Et si objiciatur (inquit Doctor supra) contra istud, quia illud quod nihil est in se, nihil est in altero: ergo si Corpus Christi non haberet in se existentiam; id est, sub modo naturali, non posset habere eam sub Sacramento. Dico si in se intelligatur interitendo vel præsentiendo omnem modum essendi in aliquo, Minor est falsa: nam Corpus Christi æque vere habet esse suum reale sub modo existendi in alio, sicut in se. Si autem intelligatur in se non præsentiendo, sed ponendo propriam existentiam hujus realem, Concedo Maiorem; & tunc dico quod si Corpus est tantum in Eucharistia, non sequitur, quod non sit hoc modo in se; quia ita verum esse habet illo modo in se in Eucharistia, ubi est sub signo, sicut in celo, ubi est non sub signo.

259. Quid videtur candidè Lector, num Scotus hic affirmat, dari posse respectum sine fundamento, & præsentiam sine re præsentæ? Stoïca nimirum doctrina pro viro sapiente. Quid igitur? Vult, esse simpliciter Corporis Christi se habere ad præsentiam sacramentalem & ad præsentiam naturalem, tanquam ad duos respectus disparatos, ad quos est indifferens, & quos fundare potest tum simul, tum seorsim: unde quemadmodum nunc fundat utrumque, & ante institutionem Eucharistiæ fundabat tantum alterum, scilicet respectum præsentiam naturalis; ita ante Incarnationem illud idem esse simpliciter Corporis Christi fundasset tantum respectum præsentiam sacramentalis; & ita præsentia illa sacramentalis non fuisset sine re præsentæ; nec fuisset phantastica vel chimerica, qualem scilicet stupidè & sine fundamento imaginatus est Cajetanus Scotum posuisse; sed fuisset præsentia Corporis Christi realiter &

simpliciter existentis: nec non in ea hypothesi primum producti secundum suum esse simpliciter, sacramentali tamen, non naturale. Ita noster Meurisse de hoc Sacramento cap. 2. q. 2. circa finem.

Addit: Non hæreo in solvendis ejus (id est, Cajetani) argumentis, quæ omnia in hac prava & æquivoca intelligentia fundantur, ne plus temporis, quàm par sit infumam in fanando illo plumbeo intellectu, qui non valens patentes veritates intueri ex nimia familiaritate, quam contraxit cum chimeris, sibi videtur semper videre chimetas. Hæc ille.

Nota autem per Incarnationem hic non intelligi unionem Verbi cum humanitate (aliàs enim non esset Christus; nec consequenter Christi Corpus) sed conceptionem & formationem ejus ex Virgine. Et sanè si Verbum divinum assumpsisset corpus aliundè formatum, quàm ex Virgine, & in primo instanti existentia suæ realis, per Deum inextensè ubicatum, quis ausus fuisset dicere, quare sic fecisti? Et quis tam temerarius, ut negare præsumpsisset omnipotentia divinæ assumptionem ejusdem corporis in utero Virginis sub modo seu ubicatione extensa?

Quin imò, dicit aliquis, temerarius esset, qui hoc tribueret omnipotentia divinæ: nam sic illud corpus posset incipere esse postquam fuit. Et consimiliter, si posset desinere Corpus Christi sub modo naturali & manere sub præsentia sacramentali, jam idem corpus desineret esse, postquam destitit esse. Probatur; quia desinendo esse sub modo naturali, desineret esse; & tunc maneret, si Eucharistia verè maneret, & tunc posset etiam desinere esse sub Eucharistia.

Resp. cum Doctore supra n. 8. *Quod neutra consequentia valet: quia habens esse simpliciter, si incipit sub alio modo, non incipit nisi secundum quid; & simpliciter manens, si desinit alicubi sub alio modo, non desinit nisi secundum quid. Ad rationem (aliàs probationem) de Incarnatione dico, quod possibile esset, illud idem Corpus fuisse formatum de sanguinibus Virginis, & hoc sub modo essendi naturali, non obstante quòd Eucharistia præcessisset vera, sed illa formatio non fuisset tunc inceptio Corporis, nisi secundum quid: sicut modo conversio panis in Corpus, non est inceptio Corporis, nisi secundum quid. Et tota ratio est, quia quod sic incipit, præhabet esse simpliciter.*

Similiter dico ad secundum, quòd desitio Corporis sub modo naturali, non esset desitio nisi secundum quid, si tamen maneret idem Corpus habens eandem existentiam realem sub modo sacramentali.

Et si objicias; fuit nunc inceptio Corporis simpliciter in conceptione Christi: ergo etiam tunc; nam non fuisset minus verum esse Corpus Christi sub modo naturali tunc, quàm nunc.

Respondet Scotus: *Inceptio simpliciter requirit*

Incarnationem fuisset præsentia Corporis Christi realiter & simpliciter existentis.

Idem Meurisse, de hoc Sacramento cap. 2. q. 2. circa finem.

259. Per Incarnationem non intelligitur unio Verbi cum humanitate, sed conceptio ejus & formatio ex Virgine.

Duplex obiectio: Quod bis inciperet, & bis desinere Christus simul, dicit esse.

260. Solvitur à Scoto, supra.

Alia obiectio.

Respondet Scotus, supra.

Inceptio simpliciter est acceptio non tantum esse simpliciter, sed primi esse.

261. Infantia duplex.

Responsio Meurisse, quod tali casu in Incarnatione non fuisset vera generatio ejusdem corporis.

Responsio Hiqui, quod fuisset formatio corporis secundum quid.

262. adeoque D. Virgo non fuisset mater saltem in fieri.

quirit non tantum quod sit acceptio esse simpliciter eius, quod dicitur incipere, sed quod sit ad primum esse eius: nunc autem sit in Incarnatione acceptio non tantum esse simpliciter Corporis; sed etiam primi esse: tunc autem fuisset inceptio esse simpliciter sub modo uno, non tamen primo: quia processisset idem esse simpliciter sub alio modo: & ideo tunc fuisset inceptio secundum quid, modo autem simpliciter.

Verum nondum videtur exhausta tota difficultas; quia in nostra hypothese Corpus Christi fuisset verè formatum ex purissimis sanguinibus Virginis, si que fuisset genitum, atque adeò simpliciter productum.

Præterea sanguines illi fuissent principium materiale Corporis existentis prius modo sacramentali: ergo non fuisset idem Corpus.

Ad has & similes difficultates Respondet Meurisse supra, quod ex pane vel alia materia fuisset primo formatum corpus verè humanum; quemadmodum servatà proportione per potentiam divinam formatus est primus parens, habens veram carnem ex limo terræ, & ita non fuisset transubstantiatio panis, aut alterius materia in Corpus Christi præexistens; sed vera formatio primi esse illius corporis ex illa materia: postmodum verò in Incarnatione non fuisset vera formatio aut generatio ejusdem corporis; sed transubstantiatio sanguinum Virginis in corpus præexistens, qui proinde non fuissent principium intrinsecum materiale ejusdem corporis ut nunc, sed materia, ad cuius desitionem incepisset esse Corpus Christi in utero Virginis; sicut panis in Eucharistia non est principium intrinsecum Corporis Christi, sed terminus à quo sive materia, ad cuius desitionem incipit esse Corpus Christi in Sacramento. Ita ille.

Hiquæus autem in suo Commentario ad illum locum Scoti n. 18 & 19. Hæc, inquit, formatio esset quoad nutritionem & augmentum & reliquis dispositiones, quæ consequerentur ad animationem corporis animati in ventre matris, quæ subministrat alimentum ex proprio sanguine, donec fœtus ad maturitatem perveniens editur.

Nec ergo conciperet propriè per actionem generativam, nec communicaret materiam, neque concurreret ad alterationem præviam ad formam corporis, neque ad animationem ejus, quia hæc omnia supponeret; posset tamen ad reliqua concurrere, quæ ad formationem fœtus secundariam, & secundum modum naturalem existendi seu quantitativum spectant. Hanc autem formationem vocat Doctor formationem, seu inceptionem corporis secundum quid, quia supponitur esse ejus simpliciter.

Et si quaras ab utroque Auctore, an in tali casu Virgo Maria esset verè mater Christi? Respondet posterior, quod tantum esset mater ejus secundum modum, quo procederet ab ipsa, &

non aliter; quia generatio, in qua fundatur maternitas, non esset à Virgine, ideo non esset mater in fieri saltem, quidquid sit an esset mater in facto esse; quia formatio corporis, quam supponeret, posset ab ipsa esse simpliciter, & foret, nisi jam præveniretur à causa superiori; reliqua autem, quæ subsequuntur, à Virgine fierent.

Quid autem Meurisse? Gensisset, inquit, de propria substantia; non quidem ut principio materiali intrinseco Christi Corporis, sed ut termino à quo, probabile verò est mihi sufficere ad rationem maternitatis, quod suppeditetur illius, quæ mater dicitur, propria substantia; sive interim illa constituat intrinsecè genitum, sive sit tantum terminus à quo, ad cuius desitionem idem genitum ponatur.

Addo, & potuisse esse matrem, fovendo corpus ipsum in suis visceribus. Fortè enim etiam mulier illa dici posset mater, in cuius uterum Deus de potentia absoluta asportaret materiam ex alia muliere desumptam, quam foveteret, organizaret & cætera (demptà solâ subministratone materis) præstaret. Hactenus Meurisse.

Contra: ergo idem effectus à duabus causis totalibus. Respondet Meurisse Negando Consequentiam; quia, inquit, eadem conservatio omnino quæ conservatum fuisset Christi Corpus tunc positum sacramentaliter in rerum natura, reproductum fuisset ex Virgine; hoc excepto, quod illa conservatio connotasset concursum hujus creaturæ, scilicet Virginis Mariæ.

Aliter sibi objicit prædictus Auctor ex Doctore Subtili, in 3. dist. 8. q. 1. n. 19. Filiatio fundatur super existentia natura accepta per generationem absolute; Christus jam fuisset existens simpliciter: ergo &c.

Respondet ad Minorem, quod etiam si jam fuisset existens; tamen existentia illa ut fuisset Christi, vel conservati, vel reproducti per connotationem & additamentum concursus Virginis satis fuisset ad fundandam filiationem; nec enim ad id requiritur, ut existentia sit nova, vel ut sit naturæ de novo productæ: sed sufficit ut sit naturæ acceptæ per generationem, quamquam interim illa generatio ad aliquod præexistens terminetur.

Quæstio ergo de nomine. Equidem quæ necessitas maternitatis in talibus circumstantiis? Nulla prorsus. Sed numquid necessaria fuisset aliqua forma verborum? Non puto: interim hæc aut similis potuisset sufficere: Hoc est Corpus Christi venturi in propria specie, & ex Virgine nascituri.

Obijci adhuc posset: conversio sacramentalis est conversio in rem præexistentem. Resp. de facto, Concedo; ex natura conversionis, Nego: patet in conversione ligni in ignem per quam primò producitur ignis, in quem lignum convertitur, & idem cernitur in aliis conversionibus naturalibus.

Resp.

Meurisse, p. ar. quod fuisset ma. ter.

265. Nec sequitur quod idem esse, etus foret, duabus causis totalibus.

Obiectio e Doct. Subtili.

Responsio Meurisse.

264. Alia obijci potest, scilicet ante conversionem, Non est de ratione conversionis, converti in rem præexistentem.

Scribitur
quod
Christi
presen-
tia

Resp. secundò: in nostra hypothesi substan-
tia Christi præexistisset naturâ, licet non tem-
pore; quæ præexistencia, sicut sufficit, ut ali-
quid sit subiectum accidentium, ita etiam ut sit
terminus ad quem conversionis.

Ex his reor, omnis nebula dissipatur, quæ
vel in minimo poterat obscurare fundatissimam
doctrinam Scoti, quam plerique, ut supra nota-
vi, hodie sequuntur, si intelligatur de connexio-
ne istarum præsentiarum ex natura rei. Quin
inveniuntur, qui affirmant nec etiam de facto
ex institutione hujus Sacramenti præsentiam
sacramentalem necessariò dependere à præ-
sentia naturali, quam habet Corpus Christi in
cælo; ita ut etiam si Corpus Christi defineret
esse in cælo, non ideo ex institutione hujus Sa-
cramenti sequeretur, quòd defineret esse sub
speciebus consecratis. Sic docet Eminent. Lugo
de Sacramento Eucharistiæ disp. 5. nu. 191.
contra Suarezium supra & alios communius. Nec
video, candidè loquendo, quibus argumentis
hæc doctrina efficaciter posset improbari: fa-
tisfaciamus singulis.

Secundum
quod
præsentia
sacramen-
talis requi-
ritur de fa-
cto depen-
dere à natu-
rali.

265.
gratia cum
aliter
humanita-
tem Christi
esse princi-
pium phy-
sicam præ-
sentiam sa-
cramentali-
tis.

Opponunt ergo primò: humanitas Christi
est principium physicum præsentia sacramentali-
tis. Resp. id gratis asseri. Deinde, quid tum?
Ergo prærequiritur Corpus Christi alibi exi-
stens cum præsentia naturali, Neg. Conseq.
Nam primò sufficeret prioritas naturæ, præ-
ciscendo ab hac vel illa præsentia; sicut de facto
sufficit hæc prioritas ut Corpus Christi sic
causa materialis suæ præsentia naturalis. Potuit
ergo Deus pro illo priori instanti naturæ velle
conservare Corpus Christi independentèr à
verbis Consecrationis, & tamen de facto dare
illi solam præsentiam sacramentalem dependen-
ter à verbis, & ab ipso Christo.

266.
Secundò
debet
dependere
in
fieri, non
fieri etiam
in facto
dei

Secundò: dependeat præsentia sacramentalis
ab humanitate Christi in fieri, num ideo etiam
in facto esse, sive conservari? Destruatur ergo
præsentia naturalis in cælo, quidni ex vi Con-
secrationis permaneat in Eucharistia? Conse-
cret rursus Sacerdos, cur nequeat humanitas
Christi sacramentaliter existens, physicè con-
currere ad aliam præsentiam sacramentalem, spi-
ritualem utique; sicuti anima physicè in Sacra-
mento producit actus intellectus & voluntatis?

266.
Opponunt
secundò:
Consecratio
ex vi præ-
sentis
institutionis
non valet,
nisi quatenus
fit
in persona
Christi,
tamquam
principalis
consecran-
tis.

Resp. estò non valeret Consecratio, quæ de
novo fieret, saltem perseveraret, quæ ante de-
structionem naturalis præsentia Christi fuisset
facta; sicut indubiè perseverasset in triduo mortis,
etiam ipso Christo destructo.

266.
Libet
Con-
secratio
non valet,
quæ de no-
vo fieret,
cur non
perseveret,
quæ ante
destructionem
præsentia
naturalis
Christi
fuisset?

Deinde, ubi revelatum est, quòd Sacerdos
consecrans debeat necessariò loqui in persona
Christi naturaliter existentis, & non sufficiat
quòd loquatur in persona Christi sacramentali-
ter existentis?

Denique, incertum est, an in triduo mortis
non valuisse Consecratio; cum tamen tunc
neque naturaliter, neque sacramentaliter existi-
ret humanitas Christi.

Contra: ergo forma falsa; Nego Conseq.
Nam responderi posset, satis esse, si anima exi-
stat; ut Sacerdos tamquam minister Christi
verè dicere possit: *Hoc est Corpus meum*, scilicet
quod anima Christi de facto habet, vel ultimò
habuit; quippe penes animam residet moraliter
voluntas præterita, quâ Christus sibi talem mi-
nistrum ad operandum substituit.

Potes; quid si Corpus fuisset corruptum?
Resp. Deus idem Corpus reproduxisset, id exi-
gen- e veritate practicâ verborum, quæ signifi-
cant Corpus, quòd anima ultimò habuit Chri-
sto vivente, si de facto non habeat aliud. Sin
autem nec ipsa anima ullo modo existeret, pla-
num est Sacerdotem non posse intelligi loqui
in persona Christi; quoniam tunc nec prima
voluntas existeret substituendi talem mi-
nistrum, quæ tamen videtur omnino necessaria,
ut illa actio esset moraliter actio Christi. Hæc
summatim ex Lugone supra. Quæ probè intel-
ligens quidam novus Auctor.

Opponit tertio contra hanc doctrinam; quia
præsentia naturalis est modella, secundum
quam regulatur sacramentalis, aded ut non spe-
ctetur modus præsentia alterius sacramentalis,
sed solius naturalis. Unde, quia Christus jam
in cælo est gloriosus, est etiam sic in Sacramen-
to; & quia in triduo mortuus, sic etiam fuisset
tunc in Sacramento. Quod clarè confirmatur;
quia in ultima cæna fuit in Sacramento Chri-
stus vivus, passibilis, & si fuisset reservatum,
fuisset dein in eodem mortuus, & rursus post
triduum fuisset in eodem vivus & gloriosus;
ergo etiam in Sacramento esse planè desisset, si
Corpus & Sanguis fuissent planè destructa &
corrupta secundum præsentiam naturalem.

Resp. cum distinctione: si per præsentiam
naturalem Opponens intelligat cum Cajetano
existentiam realem, Concedo totum; sin verò,
ut debet, intelligat cum Scoto modum exi-
stendi quantitativum, ex dictis manifestè li-
quet falsitas Antecedentis & Consequentis:
neque enim extensio Corporis Christi est mo-
della; sic quippe & ipsa deberet esse in Sacra-
mento, sed substantia, quæ extensa est, eju-
sque proprietates, in suo conceptu essentiali ab
omni extensione præscindentes; alioquin quo-
modo indivisibi-iter existeret in Sacramento?

Fatemur itaque Corpus Christi vivum &
passibile in terris, vivum quoque & passibile in
Sacramento, mortuum in terris, mortuum in
Sacramento, gloriosum in cælis, gloriosum in
Sacramento, realiter & simpliciter ubique de-
structum, nullibi in Sacramento posse existere.
Sed quid hæc ad propositum, cum Corpus
Christi tam in terris, quam in cælis possit esse
vivum & mortuum, passibile & gloriosum
absque

Vel ex quo
offenditur
Consecra-
tionem non
valere, si ne-
que natu-
raliter, ne-
que sacra-
mentaliter
existat ha-
manitas
Christi?
Num ex
falsitate
forme?

267.
Præsentia
naturalis est
modella te-
cundum
quam re-
gulatur sa-
cramentali-
tis.

Intelligen-
do per præ-
sentiam na-
turalem
existentiam
realem.

secus mo-
dum exi-
stendi
quantitati-
vum.

268.

sine quo potest Corpus Christi tam in terris, quam in caelis esse vivum & mortuum, passibile & gloriosum.

absque praesentia naturali, id est, modo existendi quomodo? Vel si non possit, ostendatur implicancia.

Sanè cum corpus sit indifferens ad praesentiam extensam & inextensam; quare Deus, qui facit omnia quaecumque vult, non poterit per omnipotentiam suam conservare Corpus Christi, seu ipsum Christum in caelo sine ubi circumscriptivo? Imò cur semper aliquam praesentiam debeat habere in caelo, cum non sit ubique?

269.

Oppones quartò; Eucharistia secundum praesentem institutionem significat mortem Christi praeteritam. Deinde solum connotat actionem adductivam.

Ad veritatem praesentem verborum perinde est utrum Christus ponatur praesens per actionem adductivam, seu productivam, sive Corpus sit passibile sive impassibile &c.

Resp. institutionem nihil aliud esse quam efficacem & absolutam voluntatem Dei cooperandi formae sensibili verborum, prout significat praesentem Christum praesentem speciebus. Perinde autem est, sive hoc fiat per actionem adductivam, sive productivam; sive Corpus sit passibile, sive impassibile; sive significetur mors Christi praeterita, sive praesens, sive futura, ut patet in ultima cena: sicut indifferens est ad Sacramentum Baptismi sive effectus creetur, sive educatur è potentia materiae.

adeoque institutio Eucharistica foret eadem, quantum ad rationem & essentiam suam.

Institutio ergo foret eadem, quantum ad rationem & essentiam suam, utpote minimè connotans aliquam determinatam actionem, vel proprietatem corporis, sed hanc vel illam pro diversitate temporum, aliarumque circumstantiarum, ex qua oritur dumtaxat aliqua diversitas accidentalitatis, ad praesentem controversiam decidendam planè impertinens. Quare ergo decisio? Haud esse necessariam dependentiam praesentiae sacramentalis à praesentia naturali, etiam secundum praesentem institutionem hujus Sacramenti.

Porò quã necessitate sit consecranda utraque species; an necessitate Sacramenti, an juris tantum ecclesiastici, vel divini; confessim resolvitur, partim ex dictis, partim ex dicendis disp. 5. de Sacrificio. Et verò quid? Id quod sequitur.

CONCLUSIO XI.

Consecratio unius speciei non dependet necessitate Sacramenti à Consecratione alterius, bene necessitate praeccepti, tum Ecclesiastici, tum Divini.

270. Prima pars Conclus. fundatur in praxi Ecclesiz.

DE prima parte non est relictus locus dubitandi: alioquin quomodo sine gravissimo errore Ecclesia proponeret hostiam adorandam ante Consecrationem vini? Ratio in promptu est; quia Consecrationi utriusque speciei, vel

(si non placeat ita loqui) utrique speciei consecratae seorsim competi tota definitio Sacramenti, scilicet, *Signum sensibile, efficax gratiae*; nec enim significatio formae Consecrationis Corporis dependet à significatione formae Consecrationis Sanguinis, vel è converso; sed utraque habet suam veritatem, & per consequens causalitatem independentem ab alia.

Quod autem excogitavit Lugo disp. 19. n. 103. dicens: Si Sacerdos vellet consecrare, non tamen offerre Sacrificium, ita ut voluntas non offerendi Sacrificium praevaleret, & esset magis efficax, tunc nihil prorsus efficeret: verum quidem est, ex hypothesi quòd Sacrificium & Consecratio non distinguantur; sed parum ad rem, quia cum tali intentione, etsi consecraret utramque speciem, nihil efficeret: ergo quòd non consecraret validè unam speciem solum, non oritur ex defectu Consecrationis alterius speciei, sed ex defectu debitae intentionis consecrandi illam solum; si enim vellet inchoativè saltem sacrificare, jam conficeret Sacramentum, etiam in sententia Eminentissimi, tamen si positivè nollet alteram speciem consecrare. Nulla ergo ex natura Sacramenti est essentialis dependentia praesentiae Christi sub una specie à praesentia Christi sub altera.

Examinemus necessitatem praeccepti. Obligatio certè praeccepti ecclesiastici satis evidenter ostenditur ex perpetua totius Ecclesiae praxi. Unde Gelasius Papa Majorico & Joanni Episcopo scribit in haec verba, quae referuntur de Consecr. dist. 2. cap. 12. *Comperimus quòd quidam (Sacerdotes) sumpta tantummodo Corporis sacri portione à calice sacri cruoris abstineant. Qui proculdubio (quoniam nescio quã superstitione docentur obstringi) aut integra Sacramenta percipiant, aut ab integris arceantur: quia divisio unius eiusdem mysterii sine grandi sacrilegio non potest provenire. Si debeant timere utramque speciem: ergo etiam consecrare, ad minus ex praeccepto Ecclesiae.*

De obligatione juris divini major est difficultas: eam affirmat Scotus 4. dist. 8. q. 3. n. 4. ibi: *Dico quòd in isto casu (quando Sacerdos loco vini consecravit, & percepit aquam) tenetur consecrare Sanguinem de novo, & consecrationem percipere: quòd probatur, quia quando sunt duo praeccepta ordinata, praecceptum superioris magis ligat: nunc autem praecceptum Christi, & Ecclesiae, & ex ipsa ratione Sacramenti est, quòd Sacramentum quando consecratur, consecratur integrum, quoniam Sacramentum est in se quoddam integrum ex duobus.*

Optima probatio desumitur ex Concilio Tridentino sess. 22. cap. 1. ibi: *Vi Christus dilecta sponsa sua Ecclesia visibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret Sacrificium, quo cruentum illud, semel in cruce peragendum, representaretur. . . . Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit; ac sub eorum symbolis, Apostolis, quos tunc novi Testamenti*